

Către: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
În atenția: Domnului Barna Tónczos – Ministru al Mediului

Solicitare a Asociației Comaniilor de Distribuție de Bunuri din România (ACDBR), Asociației Marilor Rețele Comerciale din România (AMRCR) și a Asociației Naționale a Comercianților Mici și Mijlocii din România (ANCMRR) privind retragerea proiectului de Hotărâre de Guvern pentru stabilirea sistemului de garanție-returnare pentru ambalaje primare nereutilizabile și de a proroga termenul de adoptare a acestui act normativ

28 decembrie 2020

Stimate domnule Ministru al Mediului Barna Tónczos,

Vă transmitem un apel în noua calitate de Ministru al Mediului, de a retrage proiectul de Hotărâre de Guvern pentru stabilirea sistemului de garanție-returnare pentru ambalaje primare nereutilizabile și de a proroga termenul de adoptare a acestui act normativ, de 1 ianuarie 2021 prevăzut în art.10 alin(5) al OUG 74/2018.

Ne exprimăm speranța și încrederea că noul Ministru al Mediului și implicit noul Guvern în exercițiu, nu vor gira un asemenea act normativ - semnat în ultima zi de mandat de ex-ministrul Mircea Fechet, care, în fapt, ar consfinți abandonarea rolului de arbitru imparțial și echidistant în procesul de legiferare față de toți operatorii economici – prin adoptarea unor prevederi bazate pe informații netransparente și neverificabile care creează vădite avantaje competitive doar anumitor operatori economici în dauna tuturor comercianților și distribuitorilor, cu efecte colaterale, greu de anticipat și în detrimentul consumatorului.

În forma actuală, proiectul de HG menționat urmărește să pună în aplicare un mecanism de colectare a ambalajelor cu aparența unui monopol - pe o piață a cărei valoare este estimată de unele surse la aprox. 600 de milioane de euro – administrat de o entitate fără scop lucrativ – selectată pe baza unei proceduri stabilite prin Ordin de Ministru - pentru o perioadă de 10 ani.

Deși răspunderea administratorilor acestui ONG va fi limitată la prevederile Ordonanței 26 - pe baza căreia este înființat – capitalul economic asupra căruia vor fi luate decizii va fi unul impresionant, chiar la scara UE, deoarece prin efectul textului HG ambalajele de plastic, sticlă și metal colectate de către toți comercianții din România devin proprietatea administratorului (ONG) sistemului depozit garanție care poate fi format exclusiv din producătorii care controlează 30 la sută din piața ambalajelor.

În schimb, tuturor comercianților, indiferent de mărime sau suprafață, care vând astfel de produse - aproximativ 5.000 de magazine - li se impune ca într-un an de zile - până la 1 aprilie 2022 - să investească între zeci de milioane de euro în cazul rețelelor mari, și zeci de mii de euro în cazul magazinelor mici individuale – pentru crearea de puncte de colectare în spațiile – pentru care să obțină și toate autorizațiile aferente, în caz contrar riscând amenzi substanțiale și chiar retragerea autorizației de funcționare. În funcție de rețeaua de magazine deținută, costurile efective ale unui retailer pentru amplasarea unor aparate de colectare pot varia între zeci de milioane de euro în cazul celor mari și chiar și zece mii de euro în cazul celor mici cu un singur magazin.

Proiectul de HG mai prevede și că ONG-ul care va administra sistemul garanție depozit va organiza colectarea ambalajelor – cel mai probabil printr-o flotă de mașini achiziționată din surse proprii - și transportarea acestora la 5 centre de numărare, pe care urmează să le construiască regional, pe întreg teritoriul României - cost estimat la câteva milioane de euro fiecare – ambalaje pe care apoi le va putea vinde industriei reciclatoare liber, pe baza propriei evaluări.

Toată această construcție halucinantă nu este susținută de niciun studiu de impact - în nota de fundamentare se menționează chiar că nu este nevoie de un astfel de studiu - deși vorbim despre una dintre cele mai mari investiții de anul viitor din România, într-o perioadă profund afectată de pandemie, în care fiecare operator economic luptă pentru a rămâne operațional, pentru consolidarea siguranței sanitare, evitarea concedierilor masive sau scăderilor de salarii și, nu în ultimul rând, pentru a menține prețurile la un nivel cât mai scăzut.

Rezultatul punerii în practică a sistemului garanție depozit descris în textul actual al HG-ului, promovat de Ministerul Mediului fără a se face referire, în afară de câteva evenimente străvezii de PR, la un model de referință validat pe teren de rezultate convingătoare într-un stat relevant sau comparabil din UE - nu este deloc greu de anticipat în contextul actual local: declanșarea unui haos operațional generalizat, bulversarea completă a pieței concurențiale din retailul alimentar ca urmare a faptului că foarte mulți dintre comercianți fie nu vor putea susține economic, fie le va fi imposibil să se re-autorizeze (de ex. cei aflați la parterul blocurilor) și vor falimenta sau se vor închide ceea ce ar putea declanșa cu adevărat o criză alimentară.

Magazinele rămase - pentru a nu risca să le fie retrasă autorizarea - nu se vor mai putea concentra pe activitatea lor principală - comercializarea produselor alimentare - ci vor fi nevoite să se conformeze obligației de a deveni în primul rând centre de colectare a unor ambalaje deja folosite și contaminate, ceea ce le va transforma în adevărate focare de proliferare a crizei sanitare.

Trebuie spus și că avantajele care sunt așteptate din punct de vedere ecologic de la funcționarea unui astfel de sistem sunt extrem de discutabile numai dacă ar fi să ne referim la faptul că este limitat la doar 3 categorii de ambalaje și nu va contribui în niciun fel la eliminarea deșeurilor de ambalaje pe care le putem vedea astăzi populând mediul înconjurător din România.

Consumatorii trebuie să fie informați, mai ales de către cei care invocă sondaje de opinie conjuncturale, și despre costurile asociate cu funcționarea acestuia și care nu este exclus să fie reflectate în modificări de prețuri.

În plus, putem asista și la apariția unor factori colaterali de creștere a poluării - de exemplu creșterea amprentei de carbon cauzată de necesitatea operării unei noi flote de mașini pentru transportul ambalajelor colectate de la toate magazinele - contravine chiar prevederilor și recomandărilor Green Deal.

În concluzie, apreciem că sistemul propus este nesustenabil deoarece caracterul său unitar și național implică un consum excesiv de resurse umane, logistice și financiare și, în lipsa garanției unui management calificat și cu libertate efectivă de decizie, există riscul real și foarte probabil să se blocheze logistic sau să intre în incapacitate de plată, ceea ce va crea mari repercusiuni asupra fluxului financiar al retailerilor obligați practic prin textul HG să devină captivii administratorului de sistem.

Sunt și alte chestiuni care necesită o re-evaluare urgentă cum ar fi :

- impunerea unor reguli anti-concurențiale prin instituirea unui monopol, care conform textului propus ar fi administrat tot de un cvasi-monopol;
- aspectele legate de entitatea care va administra sistemul - ONG ca răspundere, dar societate comercială ca modalitate de acțiune economică;
- încălcarea proprietății – prin adăugarea la lege prin prevederi care implică încălcarea dreptului la proprietate în cazul ambalajelor sau a impunerii unor obligații invazive în interiorul magazinelor și a modului lor de operare;
- transferul ambalajelor în folosul direct al unui alt operator economic, prin intermediul unei entități create și autorizate de stat – ceea ce ridică și susceptibilitatea instituirii unui ajutor economic;
- posibila restrângere a accesului pe piață din România a unor produse din spațiul comunitar, fapt pentru care textul HG ar trebui să fie notificat și către Comisia Europeană.

Aspectele menționate mai sus au fost aduse periodic și în mod direct atât la cunoștința conducerilor anterioare ale Ministerului Mediului, cât și celorlalți operatori economici din lanțul produselor ale căror ambalaje fac obiectul sistemului garanție depozit. Însă, în pofida acestui fapt, textul postat pe data de 19 noiembrie 2020 nu a ținut seama de poziția retailerilor.

Consultarea publică din 14 decembrie 2020 nu a făcut altceva decât să confirme încă o dată determinarea reprezentanților Ministerului de a nu oferi nicio soluție pentru acei comercianți care sunt în imposibilitatea practică de conformare din cauza lipsei de spațiu sau din alte motive neimputabile lor, precum și lipsa totală de sprijin în crearea premiselor pentru asigurarea unui parteneriat veritabil între toți cei care ar trebui să asigure sustenabilitatea unui sistem garanție depozit performant și corect echilibrat, preferând să susțină poziții părtinitoare.

Propunem Ministrului Mediului retragerea proiectului de HG în vederea asigurării unei analize corecte și profesioniste pe baza realizării cu celeritate a unui studiu de impact credibil, susținut de toți operatorii economici care vor fi incluși în sistem, și care să conducă la un mecanism simplu, eficient și sustenabil de colectare a ambalajelor.

Milităm pentru includerea în HG și a criteriilor de selecție și autorizare a administratorului de sistem, care trebuie să permită, ba chiar să atragă, constituirea unui acționariat puternic, capabil să acceseze resurse bancare sau oportunități alternative financiare semnificative pentru a-și putea astfel asuma toate deciziile manageriale și cheltuielile legate de investițiile inițiale necesare pentru operaționalizarea eficientă a acestuia într-un calendar viabil de atingere a țintelor de colectare, fără afectarea desfășurării normale a activităților principale ale operatorilor economici, cu evitarea unor efecte secundare adverse pentru mediu și în beneficiul real al consumatorilor.

Cu deosebită stimă,

Ovidiu Nicolae Gheorghe
Președinte ACDBR

George Bădescu
Director Executiv AMRCR

Feliciu Paraschiv
Vicepreședinte ANCMMR